

Dette er imidlertid sket nu, og Tvivlen, som kom til Orde i Kirkesynsloven af 1861, er ved Domstolenes Afgørelse bleven bekræftet. I de 4 paa hinanden følgende Aar 1896—99 har Provstesyndet ved hver af de 4 Synsforretninger tilført Synsprotokollen, at der for Synet har foreligget Erklæring om, at Vester Brønderslevs Kirke er for lille til at kunne rumme samtlige Kirkegængere. Ved Synet i 1900 paabødes derfor Opførelse af en Tilbygning, der var anslaaet til at ville koste omtrent 9,000 Kr. Kirkeejeren vægrede sig imidlertid ved at efterkomme dette Paalæg, som derefter gaves ham i 1902 af Kirke- og Undervisningsministeriet, altsaa i Henhold til Kirkesynsloven. Efter Ejerens fornyede Vægning fulgte man Kirkesynslovens videre Anvisning og gik til Domstolene. Vejen her var langvarig. I Foraaret 1905 faldt Overrettsdommen og i April 1907 Højesteretsdommen. Ved denne statueredes det, at den paagældende private Kirkeejer i Henhold til sit Adkomst-dokument ikke kan tilpligtes til at foretage Udvidelse af Kirken.

Den Mulighed, som Kirkesynsloven har forudsat, at de bestaaende Retsforhold ikke paa dette Punkt ville fyldestgøre Kirkens Tarv, har saaledes vist sig at være til Stede, og man maa derfor søge at ordne dette Forhold ved Lov, saa meget mere som andre Tilfælde af lignende Art have ventet paa Afgørelsen af Vester Brønderslevsagen og Højesteretsdommen deri. Nu vilde en Ordning, hvorefter en nødvendig Udvidelse af en Kirke i privat Eje skete ved Opførelse af en Tilbygning, som stod under andet Eje, og hvor Vedlighedspligten derfor var den egentlige Kirkeejer uredkommende, vel være praktisk uigennemførlig. Det foreliggende Lovforslag foreslaar derfor den Ordning, at den Kirkeejer, som nægter at foretage en Udvidelse af Kirken, naar dens Nødvendighed er konstateret paa lovlig Maade — og her foreslaas en 3 Aar i Træk gentagen Erklæring derom af Menighedsraadet, afgiven ved det aarlige Syn —, maa finde sig i at udløses af sit Forhold til Kirken.

Tanken med Lovforslaget er, at Kirker, der eje sig selv, skulle udvides paa Menighedens og Statens Bekostning med Halvdelen fra hver. Man finder det meget naturligt, at Statskassen her træder hjælpende til, ligesom den gør ved Opførelsen af ny Kirker paa Steder, hvor der viser sig Trang til Opførelse af saadanne. Og en Kirke, som er i privat Eje, maa derfor

forud for Udvidelsen gøres selvejende for at kunne komme ind under den af mig nævnte Bestemmelse. Det er fastslaaet ved Domstolene, at Kirketiende-ejerens Forpligtelse til at holde Kirken vedlige ikke omfatter en nødvendig Udvidelse. Men Ejerens Vægning ved at foretage en saadan maa dog ikke kunne bevirke, at Sagen ikke kan gennemføres, saa at f. Eks. en stor, opvoksende Stationsby vedblivende maa nøjes med den Kirke, der var tilstrækkelig for den, da Byen var en lille Landsby. I saadanne Tilfælde maa Kirkeejeren derfor udløses af Forholdet. Bestemmelsen om, hvorledes saadant skal ske, have vi i Tien-deloven, der foreskriver Regler for frivillig Afløsning. Efter de samme Regler, som der foreskrives, naar Kirkeejeren selv ønsker at udtræde af sit Forhold til Kirken, foreslaas det derfor, at den her nødvendigblevne tvungne Afløsning skal foregaa.

Lovforslaget gaar derfor i Korthed ud paa følgende: Naar et Menighedsraad i 3 Aar har erklæret og dokumenteret overfor Provstesyndet, at Kirken er for lille, kan Synet udsætte Kirken til Udvidelse. Denne Afgørelse kan derefter indankes for et Oversyn. Kommer dette til det samme Resultat, gaar Sagen til Ministeriet, der tilvejebringer Planer til Udvidelsen og Overslag, idet saadanne allerede maa foreligge paa dette Tidspunkt, for at Kirketiende-ejeren kan tage Bestemmelse om, hvorvidt han ønsker at udføre dette Bygearbejde eller at udløses af sit Forhold til Kirken. Er Kirken i privat Eje, skal Kirkeejeren, hvis han ikke vælger selv at ville bekoste Udvidelsen, derefter finde sig i at afstaa Kirken, som jeg nævnte nys, i Overensstemmelse med Reglerne i Tiendeloven, altsaa saaledes, at der skal baandlægges en af Kommissionen fastsat Kapital, hvis Renter ville være tilstrækkelige til Kirkens fremtidige Vedligeholdelse og i øvrigt til dens Drift, medens kun den tiloversblevne Rest af den kapitaliserede Tiende overdrages til Kirketiende-ejeren. Det er imidlertid ikke givet, at ethvert Adkomst-dokument paa en Kirketiende vil kunne fritage Ejeren for at bekoste Kirkens Udvidelse i Overensstemmelse med Højesteretsdommen angaaende Vester Brønderslev Kirke. Lovforslaget foreskriver derfor, at der i hvert enkelt Tilfælde skal foregaa en Undersøgelse heraf, eventuelt ved Domstolene, saaledes at ingen Kirketiende-ejer bliver fritagen for en Pligt, som i Virkeligheden efter hans Adkomst-dokument kunde paahvile ham. Efter at Kirke-